

සන්නිවේදන

ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය
2001/ අංක 1

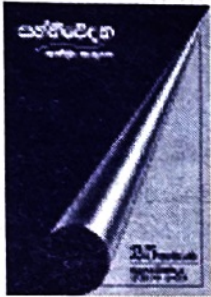
25 සැමරුම

ජනසන්නිවේදන
අධ්‍යයන අංශය

සන්නිවේදන

ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය

2001 / අංක 1

ලිපි

සංස්කාරක මණ්ඩලය

- විධායක සංස්කාරක :
මහාචාර්ය සුනන්ද මහේන්ද්‍ර
- ප්‍රධාන සංස්කාරකවරු :
ආචාර්ය චන්ද්‍රසිරි රාජපක්ෂ
ආචාර්ය ආරියරත්න ඇතුගල
- සහාය සංස්කාරක :
විජයානන්ද රාජසිංහ
- කරතෘ මණ්ඩල සම්බන්ධීකරණය :
ආශීර්දිනී භාග්‍යා අත්තනායක
- සහරා සැලසුම :
අරුණ ලොකුලියන
විජයානන්ද රාජසිංහ

ජනසන්නිවේදන අධ්‍යයන අංශය

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
කැලණිය
☎ 917713

ISSN 1391-6777

ගොඩගේ ප්‍රකාශනයයි.

■ සාම්ප්‍රදායික සමාජය හා සන්නිවේදනය ආචාර්ය රෝහණ ලක්ෂ්මන් පියදාස	1
■ සංස්කෘතිය හා සන්නිවේදනය (මානව විද්‍යා ප්‍රවේශයෙන් යුත් සුටහනක්) මහාචාර්ය සුනන්ද මහේන්ද්‍ර	7
■ ඩේවිඩ් කේ. බර්ලෝ සන්නිවේදන ආකෘතිය පිළිබඳ විග්‍රහයක් ආචාර්ය චන්ද්‍රසිරි රාජපක්ෂ	13
■ සන්නිවේදනයේ අන්තර්ගත දොරටුපාල සංකල්පය රමණි කුලසේකර	18
■ වෙළඳ දැන්වීම් කෙරෙහි ඇතිවන පාරිභෝගික ආකර්ශනය පිළිබඳ විමර්ශනයක් ආශීර්දිනී භාග්‍යා අත්තනායක	24
■ ශ්‍රී ලංකාවේ විධියේ වික්‍රම හා සමාජ සම්බන්ධතා සුගත් මහින්ද සෙනරත්	41
■ ජනප්‍රිය සංස්කෘතිය හා සන්නිවේදනය සේනක සෙනවිරත්න	53
■ ජනමාධ්‍යවේදය හා සංස්කෘතික අධ්‍යයනයේ ක්‍රමවේදී ගැටළු ආචාර්ය විසුඛර වීරසිංහ	62
■ කඩදාසියේ සිට පොත් භාවිතය දක්වා ඓතිහාසික විමසුම අජන්තා හපුආරච්චි	71
■ සාම්ප්‍රදායික තනංවි සංකල්පය සහ නවීන සන්නිවේදනාර්ථ අරුණ ලොකුලියන	80
■ විශ්ව වාර ප්‍රකාශනයන්හි ප්‍රභවය සහ විකාශනය විජයානන්ද රාජසිංහ	88
■ දෘශ්‍ය මාධ්‍ය විවාර ප්‍රචණකා නව පර්යේෂණ විධික්‍රම විමසුම ආචාර්ය ආරියරත්න ඇතුගල	95

කඩදාසියේ සිට පොත් භාවිතය දක්වා ඓතිහාසික විමසුම

අප්‍රනා හසුආරච්චි

ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික ලේඛන මූලාශ්‍ර පෙන්වාදෙන පරිදි මෙරට ප්‍රථම ලේඛන ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම හමුවන්නේ මාතලේ අඵච්චාරේ ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කළ අවස්ථාවයි. “ස්වදේශිකත්ව” ලේඛන මූලාශ්‍ර ඒ ග්‍රන්ථාරූඪකරණයට වඩා ඉතිහාසයකට ගමන් ගන්නා බව පෙනේ.

ප්‍රාථමික සන්නිවේදන ක්‍රමයක් වශයෙන් විවිධ දේශීය අමුද්‍රව්‍ය එනම් කර කොළ, තල්පත්, දුනුකේපත් වශයෙන් හැඳින්වෙන ක්ෂණික ලේඛන ක්‍රමයක්ද දැකගත හැකි වේ. මූලාශ්‍ර අනුව කඩදාසිය එසේ භූමිකා නොවුවදැයි සැකයක් මතු වේ.

ඊට පරිබාහිරව කඩදාසි භාවිතය හා පොත් කරවීම යන කරුණු පිළිබඳ ව මෙහි දී වඩාත් විග්‍රහාත්මක ව අවබෝධ කොට ගත යුත්තේ ස්වදේශික ලේඛන න්‍යායෙහිලා ඒවාහි මුල් භාවිතය පිළිබඳ ව විවිධ ප්‍රශ්න තවමත් දැකගත හැකි බැවිනි.

ස්වදේශිකත්ව ලේඛන න්‍යාය පිළිබඳ කරුණු අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ඓතිහාසික මූලාශ්‍රයන් වශයෙන් මහා වංශය, දීප වංශය, රාජාවලිය හා පුළුවංශය වැනි ග්‍රන්ථ පාදක කොට ගත යුතු අතර විවිධ පුරා විද්‍යාත්මක අභිලේඛන පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කළ යුතුය. මෙහි දී මෙරට පැරණිම ඉතිහාස ලේඛන සාධකය ලෙස “මහා වංශය” මුල් කොට ගැනීමෙන් මේ අධ්‍යයනයට මූලාශ්‍ර සාධක සපයා

ගත හැකිය. මහා වංශයෙහි එන පරිදි මෙරට ප්‍රථම වතාවට ග්‍රන්ථ කරණය සිදු වූයේ මාතලේ අඵ චිචාරයේ ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීමෙනි. එහෙත් ලේඛන ඉතිහාසය ග්‍රන්ථ කරණයට පෙර විවිධ ලේඛන කෘති පිළිබඳ ව තොරතුරු සපයයි.

ග්‍රන්ථකරණයට පෙර ඓතිහාසිකව විවිධ අවස්ථාවන්හි දී යෙදෙන හසුන, ලියුම, ලියුම්කොළය, පත, සන්නස, සන්දේශය යන යෙදුම් ලේඛනයේ මෙතෙක් හෙළි නොවූ අවස්ථා පෙන්වා දෙන්නේය. මෙහි මුල් ම අවස්ථාව මහා වංශයෙහි සඳහන් විජයාගමනය හා සම්බන්ධව දක්නට ලැබේ.

“ඒ රාජ දූතයෝ මහා නැවින් මදුරාපුර ගොස් පඩුරු ද ලියුම් ද ඒ රජහට දැක්වූහ.”

එසේම මහා වංශයෙහි එන ඒ විජය රාජ පුවතෙහි ම

“ඒ සියලු කන්‍යාවන් ද රාජාභී වූ හස්තයාව රථප්‍රෙෂ්‍ය කාරකයන්ද අටලොස් ශිල්පී සමූහයන්ගෙන් ද කුල දහසක් ද සතුරන් දිනූ විජය රටහට “ලියමන් දී” එවියේ ය.”

පිටුව 99

යනුවෙන් දැක්වෙයි. විජය රජු පිළිබඳ කියවෙන ඓතිහාසික පුවත් අතර ඔහුගේ අවසාන කාලයේදී සිය මලණුවන් වූ සුමිත්ත කුමරුට යැවූ හසුනක් ගැන මහා වංශයේ කියවෙන්නේ මෙසේය.

"..... මම වෘද්ධයෙහි මාගේ පුතෙක් නැත්තේය..... ඉක්බිති ඇමතියන් හා මන්ත්‍රණය කොට එහි හසුන් පත් යැවූ යේ ය. විජය තෙමේ "හසුන් දී" නොබෝ කලකින් දෙවි ලෝ ගියේ ය." පිටුව 101

".... මද රජු දු මෙහෙසියගෙන් ඒ සුමිත් රජු පුතුන් තුන්දෙනෙක් වූහ. ලක් දිවින් ගිය දුතයෝ සිංහ පුරයට ගොස් රජ හට "පත් හසුන්" දුන්නේය. ඒ රජ හසුන් අසා පුතුන් තුන්දෙනාට දරුවෙකි... මම මහලයෙමි. නොප අතුරින් එකෙක් මා බැයා සතු නොයෙක් ගුණ ඇති සිත්කලු වූ ලංකාවට යේවා."

මහා වංශයෙහි එන විජයාගමනය හා බැඳී මෙබඳු විවිධ අවස්ථාවන් හිදී හසුන් පත ලියමන් දී යනුවෙන් යෙදී තිබෙන බව පෙනේ. මේ නිසා ග්‍රන්ථකරණයට හා ශිලා ලේඛනයන්ටත් පෙර පටන් කිසියම් ක්ෂණික ලේඛන ක්‍රමයක් තිබුණු බවට අනුමාන සපයයි. එහෙත් මේ ලියමන් පුස්තකවල හෝ කඩදාසිවල හෝ ලියූ ඒවා ද නැතහොත් ඒ සඳහා වෙනත් ක්ෂණිකව සකස් කරගත හැකි වූ ද්‍රව්‍යයක් භාවිත කළේ යැයි සැක උපදී.

විජය රජුගේ පැමිණීම සිදු වූ ක්‍රි.පූ. 543 පමණ වන විට ලෝකයේ කඩදාසිය සොයාගෙන නොතිබීම නිසා කිසියම් පත්‍රයක් එවැනි ක්ෂණික ලේඛන සඳහා භාවිත කරන්නට ඇතැයි අනුමාන කළ හැක්කේ "හසුන්", "පත" යන වචනාර්ථ වටහා ගැනීමෙනි.

සිංහල ශබ්ද කෝෂයෙහි සඳහන් වන පරිදි "පත්‍රකරණය" යනු ලියමන ලියවිල ලෙස දක්වයි.

පත්‍රක : (නා පු) අ ලියවිල (ගිවිසුමක් ඇතුළත්) ලේඛනය සෑම පුද්ගලයෙකුම ඔහු අත්සන් කරන පත්‍රකයෙහි නීතික ප්‍රතිඵල දැන සිටින ලෙස අදහස් කරනු ලැබේ.

මේ සටහනට අනුව ලියවිල ලේඛනය යනු යමකුගේ අත්සනින් පිළිගත් තෙතික

අගයක් සහිත ගිවිසුමකි. එසේ ම "පත" යන්න විස්තර කරන්නේ මෙසේ ය.

පත අහර, බඳුන, පංගුව, "එක පතේ කැවත් ඒ මිනිහා විශ්වාස කරන්න අමාරුයි" (යමක් ලියූ) කොළය : පත්‍රිකාව පොත්පත් ලිපිය : ලියුම, හසුන : (අමා. 100-15) ලෝකෝත්ප : 57-9 "රජපුරුවෝ තෙරුන්වහන්සේ ද පත ගෙනා පුරුෂයාද මරවා මුදට දැමූහ : සද්ධර්මා : 440-6 හසුන් පත ණය ගැනීම ආදියේ දී දෙනු ලබන පත්‍රිකාව : ණය ගනුදෙනුවක් සම්බන්ධ ලියැවිල (සන්නස්ගල - 1964)

පත්‍රය : (නා) ගහක කොළවලින් එකක් කඩදාසිය :කඩදාසි කොළය : ලියන ලද හෝ මුද්‍රණය කළ කඩදාසිය. (සම්මාදම් පත්‍රය, ඉල්ලුම් පත්‍රය) දිනපතා, සතිපතා ආදී වශයෙන් ප්‍රවෘත්ති මුද්‍රණය කොට විසුරුවා හරිනු ලබන පුවත්පත් ආදියෙන් එකක්. (නිද: දිනමිණ පත්‍රය ගැසට් පත්‍රය) පක්ෂීන්ගේ පියා පත, පක්ෂපත්‍රය : (2 විජයතුංග - 1984)

ලියුම් - ආරාධනාවක් හෝ සුවදුක් විමසීමක් පණිවිඩ යැවීමක් සඳහා කිසිවෙකු විසින් තව කෙනෙකුට යවනු ලබන ලියැවිල. තැපෑලෙන් හෝ අතින් යම් තොරතුරක් දන්වා යවන ලේඛනය ලියමන අසුන හස්ත ලිපිය හිඟන 66-30 සුනේ 40-01.... "පුළුවන් තරම් වෑයම් කරන්න ඕනෑ වෙන කිසිවක් නොකර ලියුම ගන්න. හිඟන 54-23 "ඒ දරුව රට ගිය ගමන් ම ලියුමක් එවල සැප දුක් අහල" (කථා)

ලියුම් කරදහිය : කරදාසිය (කථා) (නා) ලිපිය හස්ත ලේඛනය මන්ත්‍රී තුමාගෙන් ගන්නා ලියුම් කඩදහිය කවිචේරියේ ඇත්තන්ට පෙන්නුව ද? (සන්නස්ගල-1964)

මේ අනුව හස්ත, ලියමන, ලියවිල විවිධ සමාජ කාර්යය සඳහා ප්‍රාථමික සන්නිවේදන ක්‍රමයක් ලෙස භාවිතා වූ බව හඳුනාගත හැකිය. පැරණි සාහිත්‍ය කෘතීවල පටන් නූතන යුගය දක්වා ම මේ වචන භාවිතය හුදෙක් සන්නිවේදන

කර්තව්‍යයේ දී පුද්ගලාන්තර සන්නිවේදන කාර්යයට ප්‍රබල දායකත්වයක් සැපයූ බව පෙනේ.

ශ්‍රී සුමංගල ශබ්ද කෝෂය සඳහන් කරන පරිදි “පත්‍රිකා” යනු කුඩා පත්‍රය වේ. ලිපිය, සන්නය, සන්දේශය පිළිබඳ ව එහි තවදුරටත් සඳහන් වන්නේ මෙසේ ය.

ලිපි : 1 ආලෝපය - 2 ආලේප කළ : 3 අක්ෂරය 4 හෝඩිය 5 ලියමන - කාර - කරු - 1 ලිපික්‍රමය 2 (නවීන) හසුන් පතක් යැවිය යුතු නම් ගම් ආදිය සඳහන (4 සෝරත - 1956)

සන්දේශ - ලියමන පණිවුඩය දැන්වීම ආරංචිය ප්‍රවෘත්තිය තොරතුර නියමය

සන්නය සන්-හස් බ. (සලී 1.60) - නාම පත්‍ර - සන්නය ලියූ තඹ පත (ශ්‍රී සං 111 65-14)

සන්දේශ සන්නය පිළිබඳ ව සිංහල ශබ්ද කෝෂය තවදුරටත් මෙසේ විස්තර කරයි.

සන්දේශ පත්‍රය (නා) සන්දේශයක් ලියා අරින පත : පණිවුඩයක් අඩංගු පත්‍රය : ලියමන : හසුන්පත : මානාවු 57 (ස) කාෂ්ට වාහන රජපුරුවෝත් ඒ සංදේශ පත්‍රය බලා රත්නා 476-37 : “දක්නට නිස්සක් අස්නට නිස්සක් යවාලන්ට නැති හෙයින් තුමුත් පෙරළා එලෙස ම පෙරළා සංදේශ පත්‍රයක් යවුන.

සන්දේශය (නා) ලියමන : පණිවුඩය කථා ස 321-15 “තමන්ට කළ අවවාදයෙහි පිහිටා රාජ්‍ය කරන බව දක්වා පඩුරු හා සමඟ සුනසෝම රජපුරුවන්ට සන්දේශ යවුන.” (ඡාතක) (මු)... ප්‍රවෘත්තිය : තොරතුරු - ආණ්ඩු 74-6 සෝරත “දුතයකු අත පණිවුඩයක් / ඉල්ලීමක් යවන නියායෙන් ලියන ලද කාව්‍ය විශේෂය සන්දේශ කාව්‍ය.”

ඉහත දක්වා ඇති ලෙසට “පත”, “හසුන” යන්න විවිධාකාරයෙන් දක්වන අර්තකථන අනුව කිසියම් පණිවුඩයක් එක් පුද්ගලයෙකුගෙන් හෝ එක් ස්ථානයකින් හෝ තවත් ස්ථානයකට හෝ තවත් පුද්ගලයෙකුට හෝ යැවෙන බව අවබෝධ කොට ගත හැකිය. මේ අර්ථකථන සියල්ලෙන් ම හසුන පත්‍රය යන විවිධ නාමයන්ගෙන් හඳුන්වා දී තිබුණ ද එය සන්දේශයක් බව පෙනේ. මෙය “සන්නය” ලෙස භාවිත කිරීමේ දී වෙනස් වූ අරුත් ගත් බව හඳුනාගත හැකිය.

සන්නය (නා) හංස මුද්‍රාව තැබූ ලියවිල්ල : කෙනෙකුගේ විශේෂ සුදුසුකමකට ප්‍රසාද පලකරනු සඳහා රජයෙන් ප්‍රදානය කළ බ්‍රහ්මන හෝ වතු පිටි ආදිය හෝ සන්නය කෙරෙන රාජ මුද්‍රාව සහිත ලියවිල්ල.

සන්නය පත්‍රය (නා) රා මුද්‍රාව තැබූ ලියවිල්ල, රාජ නියෝග ලියා ඇති පත්‍රිකාව : සොයිව : 670-15 භුක්තිය නිරවුල් කර භාවිත කර ගැනීම පිණිස සන්නය පත්‍රය ලබාගැනීම.

සන්නය (අ) සන්නය : විශේෂ රාජකාරිය හෝ තැගි වශයෙන් හෝ වෙනත් කරුණක් හෝ මුල් කරගෙන රජතුමා පුද්ගලයන්ට ඉඩකඩම් පවරා දෙන විට, රාජකීය මහ මුද්‍රාව (එනම්, “ශ්‍රී” අක්ෂරය) යොදා ප්‍රදානය කරන ලද ලියවිල්ල “සන්නය” නම්.

මෙවැනි රාජකීය ඉඩම් දීමනා බහුල වශයෙන් ලියා දෙන ලද්දේ තඹපතවලය. එනමුදු රන්පත්, රිදීපත්, ඇත්දත් හා ගල් යනාදියෙහි ලිඛිත සන්නය ද දක්නට ලැබේ. සන්නය කීපයක පිටපත් මතු දැක්වේ. මුලින් මැ යොදා ඇත්තේ සුප්‍රකට මොල්ලිගොඩ සන්නයෙහි ජායාස්ථිති පිටපතකි.²

මේ අනුව සන්නය හා සන්නය පත්‍රය යන්න රාජ්‍යත්වය සමඟ පැවති ලියවිල්ලක් වේ. රජවරුන් පවා ලියුම් හසුන් පත් භාවිත කළ අන්දම පූර්ව ඓතිහාසි යුගයේ පටන්

මෙසේ දැකගත හැකිය. ඒ නිසා ග්‍රන්ථකරණයට පෙරාතුව මෙරට කිසියම් ක්ෂණික ලේඛන විධික්‍රම පැවති බවට අනුමාන කළ හැකිය. එය සිංහල ශබ්ද කෝෂයෙහි හස්ත, අස්මුද්ද, අස්සන වැනි ලේඛනය හා සම්බන්ධ වූ වචන විග්‍රහ කිරීමේ දී ඒවාහි විවිධ අරුත් ගෙන ඇත්තේ මෙසේ ය. එය තවදුරටත් ලේඛනයට හා රාජ්‍යත්වයට සම්ප බවක් පෙන්වයි.

හස්ත (නා) ආඥාව : නියෝග: .... 78-15 : "උ" (නි) පිණිසැ කළ (ශි) ලා ලේඛ හස්ත (න) යි ලංශිලා .... 151...4.7 - ආ-පණිවිඩය අස්ත : ලිපිය .... "දස දොළොස් ගවු විතර ගොසින් පියා හස්තක් නොලදින් ම පෙරලා එති." රත්නා 442-8 අසුන් සජන ව-ඇ සිංහල කාව්‍ය ගණයෙක නාමය සන්දේශ කාව්‍ය" නිල කො. 145

අස්මුද්ද (නා) හංසරූපය සහිත මුද්‍රාව : රාජ මුද්‍රාව, මුද්‍රාව "නුඹ වහන්සේ ගේ අස්මුද්දකින් ම ඇස් ඔබ්බවා" සද්ධර්ම 235:33-34. තවද අස්මුන්ද (නා) එම අස්මුන්දෙන් අසුන් ඔබා ගෙන ජාතක (මු) හස්මුන්ද (නා) එම.

අස්සන (නා) පු - අස්සන් (අතේ සලකුණ. යනු වාච්ඡාර්තයි) යමකිසි ලියැවිල්ලක් තමාගේ බවට සහතිකයක් වශයෙන් සියතින් එහි පහත ලියන තම නම හෝ ඒ වෙනුවට යොදන සලකුණ : පුනරා 85- "මෙන්ත මෙන්ත ගහනව අස්සන" භාෂා රටා 30- අත්සන ආ අස්සම (අත්-සන)

ලියන අස්පු (නාපු) අ. පුස්කොළ පොත් ලිවීමේ හා පිටපත් කිරීමේදී කාර්යයෙහි නිරත පුද්ගලයා පුස්කොළ හෝ ලියන්නා "ලියන අස්පු හරියට ලොකු අස්පු වගේ... කථා ලිවීමෙහි නියුක්තයා - ලියන තැනැත්තා : ලියන අස්පුහාමි උපමා ලං - "ලියන අස්පුව කියල මේ ළමයට අකුරක් දෙකක් වත් ලියන්නට පුරුදු කරන්න ඕන" - ඇ - (යමක් සිහින් ව ලියන තැනැත්තා යනු වාච්ඡාර්ථයි) මීයා - මූෂිකයා "ලියන අස්පු පැනල ඊයේ වී පත්තර ටික කාල ගිහිත්" (කථා) ලියනස්පු බ.

ලියන ආචාර්ය (නා) ලිවීම් කාර්යයෙහි ඇදුරා : ලේඛන කාර්යයෙහි දක්ෂ ආචාර්යවරයා යම් සේ දක්ෂ වූ සුශික්ෂිත වූ ලියන අචාර්යයෙක් තමාගේ මිත්‍රාදීන්ට ලියමනක් යවනු කැමති වූයේ ඔවුන්ට තමාගේ දක්ෂ බව හඟවනු පිණිස (පරස්ප (48-31)

ලියන ආරච්චි (නා.පු) ආරච්චි යන නමිබු නාමයෙන් පුදනු ලැබ ලිවීමෙහි කාර්යෙහි යෙදුන තැනැත්තා ලියන කටයුතු කෙරෙන ආරච්චි තැන : ලිවීමෙහි ප්‍රධාන පුද්ගලයා : මිහිරි පෑ 523-ලිපි-සුරු "ලිවීමෙහි ප්‍රධාන කෙනෙකු වූ තැනැත්තේ හෙවත් ලියන ආරච්චි මැති තෙමේ" වියොව 45-32 ලියන ආරච්චිල : ලියන මහත්තයා ද වෙති. (131) ලිපිකාර හෝ ලිවීමේ කටයුතු කළ තැනැත්තා කියා ඇත. ලියන රාළ - යනු මහනුවර සමයේ අයබදු එක්කළ සුඵ නිලධාරියෙකි.

ලේඛනය හා සම්බන්ධ තොරතුරු මෙන් ම පුරාතන ශ්‍රී ලංකාවේ ලිඛිත ග්‍රන්ථ බිහිවීමට පෙර ශ්‍රවණය පුර්ව පුරුද්දක් වූ ජනතාව ගේ ප්‍රධාන මාධ්‍ය වූ ජාතක පොත හෝ බණ පොත පරිහරණය කළ ආකාරය ද සන්නිවේදන ඉතිහාසයේ සමාජීය පැතිකඩක් පෙන්වන්නකි. ඉහත දක්වා ඇති පරිදි ලිපි හුවමාරු සන්නිවේදන ක්‍රම වලට වඩා දැඩි බලපෑමක් හා නැඹුරුවක් ජාතක කථා හෝ බණ පොත් ශ්‍රවණය කිරීම ආශ්‍රිතව වූ බව හඳුනා ගත හැකිය. අතීතයේ ලක්දිව දේශනා කළ පිරිස් "භාණකවරුන්" ලෙස හඳුන්වා ඇත. ක්‍රි.ව. 92-102 ඉලනාග රජු රුහුණු රට දී භාණක හික්කුවකගෙන් කපි ජාතකය ඇසූ බව සඳහන් වේ.

පුරා විද්‍යාත්මක සාධක පදනම් කොට ගෙන සෙල් ලිපි වලින් හෙළිවන භාණකවරුන් පිළිබඳ ව මනෝරථපුරණී නම් ග්‍රන්ථයේ සඳහන් විස්තර අනුරාධපුර යුගයේ සටහන් කරන්නේ මෙසේ ය.

"..... මේ කාලයේ දී පෙරවාද ග්‍රන්ථවල වඩා ස්ථිරවත් සුරක්ෂිතවත් තබාගැනීමේ ආවශ්‍යකත්වය පැන නැගී තිබෙන්නට ඇත.

මේ දක්වා ම ත්‍රිපිටකය රැකගෙන ඇත්තේ කටපාඩම් කරගැනීමෙන් ය. ත්‍රිපිටකයේ එක් එක් කොටස ගැන විශේෂ දැනුමක් තිබූ තෙරුන් වහන්සේලා සිටියහ. සාමාන්‍ය හික්කුන් පළමු වැනි මාලයේ සිටිය දී ත්‍රිපිටකය හදාල හික්කුන් වහන්සේලාට දෙවැනි මාලය ලැබුණු බව ලෝවාමහාප්‍රාසාදය පූජා කිරීම ගැන විස්තරයෙහි සඳහන් ව තිබේ. මෙම ප්‍රවෘත්තිවල සත්‍යතාව සෙල්ලිපිවල ඇති ඇතැම් පාඨයන්ගෙන් පැහැදිලි වේ. "මජ්ඣ-බණ්ඩ", "සයුත්ත-බණ්ඩ", "එක උතර බණ්ඩ", "සුත්ත පෙළ බණ්ඩ" (සුත්තන්ත පාළි භාණ්ඩ) ආදී වශයෙන් සෙල් ලිපිවල සඳහන් වී තිබේ. මෙම පාඨයන්ගෙන් පෙනෙන අන්දමට සෑම භාණ්ඩ හික්කුවක් විසින් ම ත්‍රිපිටකයේ යම්කිසි නියම කොටසක් කට පාඩම් කොට තබා ගත යුතු විය. එක් ග්‍රන්ථයක් අභාවයට යා නොදී ආරක්ෂා කරගත් ආකාරය ගැන මනෝරථ පුරාණයේ ඇති ප්‍රවෘත්තියෙන් ත්‍රිපිටක ධර්මය නොවලහා ම ග්‍රන්ථාරූඪ කළ බව පැහැදිලි වේ. (5-ලියනගමගේ-1987)

මෙය බුද්ධ වචනය මුඛ පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට පැවත එන බවට හමුවන සාධක වන අතර ඒවා ලේඛන සත්‍යතාව වෙත පරිවර්තනය වූ අයුරු මහා වංශයේ සඳහන් කරන්නේ මෙසේ ය.

"ත්‍රිපිටක පාලිය ද එහි අර්ථකථාව ද මහා ප්‍රඥා ඇති පුර්වික හික්කු හු මුඛ පාඨයෙන් ගෙන ආවෝ ය. එකල් වැසි වූ හික්කුහු සත්වයන්ගේ පරිහාණි දැක ධර්මයා ගේ විරස්ථිති පිණිස "පොත්ති" ලියූ හ. වට්ට ගාමිණී අභය රජ තෙමේ මෙසේ දොළොස් අවුරුද්දක් ආදියෙහි පස් මසක් ද රාජ්‍ය කරාවී." පිටුව - 157

ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම කොච්චිත්වන් ගේ සංක්ෂිප්ත ලංකා ඉතිහාසය මෙසේ සඳහන් කරයි.

"..... අභයගිරි විහාරික හික්කුන් මහා විහාරිකයන්ගෙන් වෙන් වී ධර්මරූඪ නමින්

අලුත් නිකායක් පිහිටුවා ගැනීමෙන් බුද්ධ ශාසනයෙහි වෙනුලායට වැදුණහ. සාර මසක් ම ඒ විජිත පුරය වටලා යුද්ධ කරන්නට දුටුකාක් කල් වාචෝදගත කොට පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ගෙන ආ බුද්ධ ධර්මය වෙනුලා මත වලින් කිලුටු විය හැකි හෙයින් අටුවා ටිකා සහිත ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කර තබන ලද්දේ මේ සමයෙහි ය. ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කර තබනු පිණිස ධර්ම සංගායනාව පවත්වාගෙන යන ලද්දේ මාතලේ ට නුදුරුව පිහිටි අළු විහාරයෙහි ය." පිටුව 22

සිංහල සාහිත්‍ය වංශය මේ පිළිබඳ ව මෙසේ සඳහන් කරයි.

".... මේ නිසා එතෙක් මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන ආ පිරිසිදු බුදුදහම සමයාන්තර ධර්මයන් හා කලවම් වීම වළක්වනු සඳහා මහා විහාරවාසී හික්කු හු ත්‍රිපිටක ධර්මය පොත්වල ලියා තැබීමට සම්මත කළහ. ඒ අනුව මාතලේ අළු විහාරයේ දී ත්‍රිපිටක ධර්මය පොත්වල ලියා තබන ලදී" පිටුව 12

ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම මෙරට "පොත්කරවීම" ග්‍රන්ථකරණය පිළිබඳ ව පුරාණතම ඓතිහාසික සාධකය වූව එහි ඇතැම් පරස්පර විරෝධීතාවන් ඇති බව අනුරාධපුර යුගය සඳහන් කරන්නේ මෙසේය.

- "පිටකත්තය පාලි. ව- තස්සා අට්ඨකථං පිච මුඛ පාඨෙන ආනෙසුං - පුබ්බෙ භක්ඛු මහාමනී භාණිං දිස්වාන සත්තානං - තදා හික්ඛු සමාගාථා විරට්ඨාතත්ථං ධම්මස්ස - පොත්ථ කෙසු ලිබාපයුං"

මෙතෙක් මුඛ පරම්පරාගත ව පැවත ආ ත්‍රිපිටකය හා එහි අටුවාන් ද ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම මෙකල සිදු වූ බව එයින් ප්‍රකාශිත ය. නමුත් ඊට පෙර ග්‍රන්ථාරූඪ කරන ලද කෘතීන් නොවූ

බව විශ්වාස කරීම අපහසුය. එමෙන් ම ත්‍රිපිටකය හා අට්ටකථාවන් ඇතුළු මුළු මහත් පාලි සාහිත්‍යය එක් රාජ්‍ය සමයක් තුළදීම ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම යැයි නිගමනය කිරීම ද ප්‍රඥාගෝචර නොවේ. එහෙයින් මේ පාඨයෙන් දැක්වෙන්නේ නො එක් කණ්ඩායම්වලට භාර කොට පරිශීලනය කරන ලද ත්‍රිපිටකය හා අට්ටකථා සාහිත්‍ය එක්කොට පළමු වරට සංස්කරණය කිරීමෙන් අනතුරුව ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම යැයි පිළිගත හැකි මුත් මේ කාර්යය වට්ටගාමිණී රාජ්‍ය සමයෙහි දීම නිව්‍ය යැයි නිගමනය කළ හැකි නොවේ.

“සංකප්පන ලංකා ඉතිහාසය මේ පුවත වාර්තා කරන්නේ මෙසේ ය. “..... සාර මසක් ම ඒ විජිත පුරය වටලා යුද්ධ කරන්නට දුටුකාක් කල් වාචෝදගත කොට පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ගෙන ආ බුඩ්ධ ධර්මය වෙනුවෙන් මතවලින් කිලටු විය හැකි හෙයින් අටුවා විකා සහිත ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කර තබන ලද්දේ මේ සමයෙහි ය. ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කර තබනු පිණිස ධර්ම සංගායනාව පවත්වන ලද්දේ මාතලේට නුදුරුව පිහිටි අළු විහාරයේ ය.” පිටුව - 22

අනුරාධපුර යුගය සයිමන් සිල්වා සංස්කරණ නිකාය සංග්‍රහයෙහි දක්වා ඇති ලෙස මෙසේ විස්තර කරයි.

“... මහා ස්ථවීර පරම්පරාවෙන් මුඛපාලි වශයෙන් පැවත ආවා වූ ත්‍රිපිටක ධර්මය එක්තරා ජනපදාධිපතියක්හු ගේ ආරක්‍ෂාවෙන් පන්සියයක් රහතන් වහන්සේ මාතුළ නම් දනව්වෙහි අලුලෙන වැඩ හිඳ පොත් සඳිගායනා කොට ලියවූ සේක.”

ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම හා සම්බන්ධ ඓතිහාසික පුවත් එසේ වුව ඊට ප්‍රථම කිසියම් ප්‍රමාණයකට ඓතිහාසික ශ්‍රී ලංකාවේ පොත් කරවීම සිදු වූ බවට විවිධ සාක්ෂ්‍ය ලැබේ. පොත් කරවීම, ලියන්නා වැනි වචන මගින් පැරණි ශ්‍රී ලාංකික ලේඛනය මූලාශ්‍රවල

දැක්වෙනවාට වඩා වෙනස් ව පැවති බවට ඉති සැපයේ.

එසේ ම අනුරාධපුර සමයේ පටන් ග්‍රන්ථකරණය පිළිබඳ කියවුන ද බහු පිටපත් කරණය පිළිබඳව ද හමුවන සාධක හා සාක්ෂ්‍ය එතරම් පිළිගත හැකි ඒවා නොවේ. එසේ ම දඹදෙණි, කුරුණෑගල යුග දක්වාත් මහනුවර යුගය දක්වාත් පත්‍ර, හසුන්, සංදේශ, සන්නස් භාවිත වූ බවට සාධක ඇත. රජවරුන් විසින් පොත් කරවීම, පොත්ගුල් කරවීම ආදී කරුණු විමසා බැලීම මගින් ද ස්වදේශිකත්වය ලේඛනයේ පෞරාණික තොරතුරු හඳුනාගත හැකිය.

සිංහලයේ ග්‍රන්ථය පෙන්වා දෙන ඓතිහාසික තොරතුරු ද මෙහි දී අත්හල නොහැකිය. ඒ ලේඛනය, ලේඛකයා පිළිබඳව දෙන අර්ථ කථනය තරමක් වෙනස් මුහුණුවරක් ගන්නා බැවිනි.

“... ක්‍රි.ව. 65 දී පමණ ලම්බකණ්ණ නමැති අලුත් වංසයක් වසභ රජුගෙන් අරඹුණා... ලම්බකණ්ණ යන පාලි රූපයේ සිංහල පරියාය පදේ “ලියන්නා” යන තේරුම ඇත්තකි. ඒ නිසා රාජ පදවිය ලබා ගන්නට කලින් ඒ වංසෙ අය රාජ්‍ය කන්ත්‍රය උසස් පදවි දරමින් හිටිය බවත් ඒ පදවි ඉසිලීමෙන් ඇතිවුණු වාසි රජකම අල්ලා ගැනීමට යොදාගන්නා ඇති බවත් පෙනෙනවා.” පිටුව-11

ලම්බකණ්ණ යන වචනයේ වෙනත් අරුතක් ඇති බව ද එතම “එල්ලෙන කන් ඇත්තා” යන්න මෙහි දී සිහිකටයුතු ය. ලම්බකණ්ණ වංශය යන පදය එසේ “ලියන්නා” යන අරුතින් භාවිත වීමේ දී ලේඛනය හා රාජ්‍යත්වය අතර සම්ප සබඳතාවක් හා භාරකාරත්වයක් තිබුණු බව පෙනේ. ඒ නිසා ලේඛනය රාජ්‍යත්වයේ උරුමයක් ලෙස පවතින්නට වූයෙන් පොදු ජනයා අතරට පත් වූ බවක් නොපෙනේ.

එසේ ම පූජවංශයෙහි එන රුවන්වැලි

සෑ දාගැබ් විස්තරයේ දී තත්කාලීන අනුරාධපුර යුගයේ සිටි ජනයා ගේ රැකියා නාම අතර ද ලියන්නන් පිළිබඳ ව සඳහනක් ද වේ.

“... මෙහි සඳහන් වන අනෙකුත් රැකියා නාම අතර සන්නාලියන්, කුලපොත්තන්, සිත්තරුන්, උච්චුවන්, සොම්වරුන්, කරනවැමියන්, ලියන්නන් ආදිය වේ.”

මෙහි සඳහන් ලෙස ලියන්නන් රැකියාවක් වශයෙන් ලේඛනය කළ බව හඳුනා ගත හැකිය. ස්වදේශිකත්ව ලේඛන ඉතිහාසයේ විවිධ රාජ්‍ය පාලන සමහන්හිදී පොත්ගල් කර වූ බවත් සඳහන් වේ. ස්වදේශිකත්ව මුද්‍රණ න්‍යායක් පිළිබඳ ව හඳුනාගත හැක්කේ කෙමෙන් ස්වදේශිකත්ව ලේඛන න්‍යාය වර්ධනය වූ අයුරු හඳුනාගැනීමෙනි. “පොත්ගල්” කරවීම යනු තවත් අතකින් ග්‍රන්ථ බහුලීකරණය සිදු වූ බවට හමුවන ඓතිහාසික සාධකයෝ ය.

“..... මහදැළියානිස්ස රජ පන්සියයක් රහතුන් වඩා හිඳුවා පොත් සඟලක් කරවා තබා පනස් අවුරුද්දක් රාජ්‍යය කළේය.” රාජාවලිය - පිටුව - 184

පොත් කරවීම පිළිබඳ ව වාච්ඡාර්ථය ද මෙහි දී කෝෂ ග්‍රන්ථවලට අනුව හඳුනා ගැනීම ස්වදේශිකත්ව ලේඛන න්‍යායට ඇති සම්පතාව හඳුනා ගැනීමක්. සිංහල ශබ්ද කෝෂයෙහි සඳහන් පොත්කරවීම පිළිබඳ ව ඇති අර්ථ කථනයන් මෙසේ ය.

පොත්කරනවා (ක්‍රී) පුස්තකාරුඪ කරනවා : ලේඛනාරුඪ කරනවා : ලියනවා : යෝග්‍ර 22- “තම අතවැසියන් හට ගෙනෙව මෙසතර පොත් කොට”... යෝග්‍ර 31... පොතක ආකාරයෙන් නමනවා-අකුලනවා “මය රෙද්ද පොත් කරලා අල්මාරියේ දමන්න” දෙඅත්ල එකතු කරනවා : දැන එකතු කරනවා” අමුත්තො එනකොට පොත් කරල පිළිගන්න.

පොත :- පත්‍රය කොළය “සියඹලා කොළ... පොත ලා හුයා යුෂ ගෙන” : මොස්තර

නාමයක් විශේෂයෙන් පත්‍ර (කොළ) සැරසිල්ල සඳහා ද ලණු පට, මල් කැකුළ, මූල ධාතුව වැනි විවිධාකාර මෝස්තර නාම සඳහා ද මෙන්ම භාවිතව ඇත. මධ්‍ය. සිං. කා. කාර්මාකයෝ ලණුපට, මල් කැකුළ, මූල ධාතුව, වැඩිය වැනි විවිධ අදහස් ඇති මෝස්තර නාම සඳහා පොත යන වචනය භාවිත කරති.

පොත්ගල (නා) පොත් තබා තබන කාමරය / ගෙය පුස්තකාලය “මෙය සාමාන්‍යයෙන් විහාර පන්සල් ඇසුරෙහි පැවතිණි. විහාරයට පැමිණි තැනැත්තා පොත් ගලට වැදීමද එවක සිරිතකි.... ගුත්ති (සංඥාප) “වෙහෙර පොත් ගල් ඇ සියල්”

පොත්පත් (නා) පොත් සහ පත්‍ර යනු වාච්ඡාර්ථ යි. පොත් හා ලිඛිත මුද්‍රිත දේ : ග්‍රන්ථ හා පත්‍රිකා ලක්දිව පොත් පත් දෙමළන් නැසූ හෙයින් පූජා - 691-21 “වෙහෙර පසෙක ඉඳ හොඳ පොත් පත් රැගෙන (ගිරා-213) ඒ පිළිබඳ ව අනුරාධපුර යුගය විස්තර කරන්නේ මෙසේ ය.

“... එහෙත් වට්ටගාමිණිට පසුව රජ පැමිණි මහා වූල නිස්ස ගැන විස්තර කරන රාජාවලියේ “පන්සියක් රහතුන් වැඩ ඉඳුවා පොත්ගල් කරවා තබා” යනුවෙන් සඳහන් කරයි. මෙය ඉතා වැදගත් කියමනක් බව පෙනේ. අනෙක් සාහිත්‍යික මූලාශ්‍රයක් වූ නිකාය සංග්‍රහය ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරුඪ කිරීම වට්ට ගාමිණි කාලයේ දී සිදු වූ බව සඳහන් කරනත් එම කාර්යය සඳහා රජතුමාට නිසි ගෞරවයක් ලබා දෙන්නේ නැත. ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරුඪ කළ හික්ෂුන් වහන්සේලාට ආරක්ෂාව සලස්වා දුන්නේ රජතුමා විසින් නොව ප්‍රාදේශික නායකයකු විසින් බව මෙම ග්‍රන්ථය පැහැදිලි ලෙස සඳහන් කරයි”

පොත් කරවීම, පොත්ගල, පොත් පත් පිළිබඳ කෙරෙන අර්ථ කථන හා වංස කථා පුවත් අනුව පෙනෙන්නේ ග්‍රන්ථකරණය කෙරුණ අතර ම අතීත ශ්‍රී ලාංකික ස්වදේශිකත්ව ලේඛනයෙහිලා පත්‍රිකා භාවිතය ද විවිධාකාරයෙන් සිදු වූ බව යි.

පොත් කරවීම, ලේඛනය, ලියන්නා යන වචන භාවිතාර්ථයෙන් ගත්කළ එකිනෙකා අවියෝජනීයව බැඳී ඇති බව පෙනේ. ලියන්නා පිළිබඳ ව අනුරාධපුර යුගයේ සමාජය තුළ වූ නිලයක් පිළිබඳ ව ද මෙසේ සඳහන් කළ ද වේ.

“... ලේකම් ගෙය තුන් වැනි සංස්ථාවයි. සභාවට යටත් ව තිබූ මෙය භාරව කටයුතු කළේ සභාවෙහි ද සාමාජිකයෙකු වූ “මහලේ” විසිනි. “ලේකම්ගෙය සම්දරුවන් ලෙස හැඳින් වූ නිලධාරීහු ලේකම් ගෙය සිටියහ. කුඩාසලා හෙවත් කුඩාසල අරක්සමණන් යනුවෙන් හැඳින් වූ පහත් විධායක නිලධාරීන් පිරිසක් දැන මෙහෙවරෙහි යෙදුණේ ය. ලේකම් ගෙය කාර්යය වූයේ ඒ පිළිබඳ ව ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අණ පනත් ලියා තැබීම හා ගල්වල කෙටීමට නියමවුණු දෑ කෙටුම්පත් කිරීමය.” පිටුව - 153

මේ කරුණ තවදුරටත් සනාථ කෙරෙන තවත් සාධකයක් වේ.

“... නිල නාම දරණ නිලධාරීන් “අත්තානි පරිහාර” ප්‍රදානවල සඳහන් වන්නා වූ මේ “මෙයකාප්පර්” ආදී සුඵ නිලධාරීන්ට රජු විසින් පවරන ලද ප්‍රදානයක් ප්‍රකාශයට පමුණුවා එම සටහන් ගලක කොට භාරදීම ඔවුන්ට අයත් එක කාර්යයක් විය.” පිටුව 152

ඉහත සඳහන් කරුණුවලට අනුව ප්‍රථම වතාවට රජු විසින් නියම කෙරෙන අණ පනත් ලියා තැබීම හා ඒවා භාරව වෙනම කණ්ඩායමක් කටයුතු කළ බව හඳුනා ගත හැකිය. එය ඓතිහාසික වාර්තා රැස්කොට තිබූ “ලේඛනාගාරය” ලෙස පෙනේ. ඒ නිසා මේ ලේකම් ගෙය ලියූ දෑ මහ ලේ ගේ අනු දැනුම ඇතිව සිදු වීම නිසා ලේඛනය රාජකාරියක් ලෙස සිදු විය. මේ කාර්යය පොදු ජනයාගෙන් ඇත් වූ අන්දම හඳුනාගත හැකිය. එසේ ම “ගල්වල කෙටීමට නියම වුණු කෙටුම්පත් කිරීම” යන්න අනුව විමසා

බලන කල වෙනත් නැයෙන සුඵ කරදාසියට සමාන අමුද්‍රව්‍යයක් ද කලින් භාවිත කළ බවට අනුමාන කළ හැක්කකි.

“අත්තානි පැරහැර් - යන නමින් හැඳින්වෙන ලිපි විශේෂය ගම් විහාර හා වෙනත් වැසියන්ට රාජ පුරුෂයන්ගෙන් පැමිණෙන වැසියන්ට රාජ පුරුෂයන්ගෙන් පැමිණෙන ආදියෙන් එම වැසියන් සහ දීමනා ලබන්නන් නිදහස් කිරීම, එම දීමනා පිළිබඳ තොරතුරු හැරුණු විට එය ප්‍රකාශ කිරීමට ආ රාජ පුරුෂයන්ගෙන් ඒ දීමනා ලැබෙන ප්‍රදේශය තුළට වැද්ද ගැනීම නොනිසි යැයි එහි සඳහන් වන රාජ පුරුෂයන්ගෙන් නාම හා නිල නාම එම ලිපිවල සඳහන් ව ඇත.” පිටුව-216

රාජ නියෝග, නිල ප්‍රදාන මෙන් ම විහාර ගම් සීමා ඉඩ කඩම් පිළිබඳව මෙසේ ලියා තබන ක්‍රම ඒවා ආරක්ෂා කළ අන්දම හා ක්‍රමානුකූලව පවත්වාගෙන ආ අයුරු මෙහි දී පෙනීයයි.

ඓතිහාසික මූලාශ්‍ර මෙන්ම අභිලේඛන පෙන්වා දෙන ඉහත සඳහන් කරුණු අනුව “ලේඛනය” ශ්‍රවණය පූර්ව පුරුද්දක් වූ දේශීය ජනයාගේ ප්‍රාථමික සන්නිවේදන ක්‍රමයක් විය. එහෙත් රාජ්‍යත්වය, සමය, එකිනෙක අවියෝජනීය ලෙස බැඳී තිබීම නිසා සාමාන්‍ය සාමාජික තොරතුරු මෙකී මූලාශ්‍රවලින් බැහැර වී තිබේ. ඇතැම් තැනෙක පරස්පර විරෝධී පුවත් දක්වන “මහාවංශය” වැනි කෘතීන් හා සමාන වෙනත් කෘති සාමාන්‍ය ජනයාගෙන් නොලියවුණා යැයි සිතිය නොහැකිය. අද්‍යක්‍රමයේ වුව රාජ්‍ය කේන්ද්‍රීය පුවත් පොදු පුවත් ලෙස සමාජයට විසරණය වනුයේ මෙකී පූර්ව පුරුද්දෙහි දියුණුවක් වශයෙනි. එසේම පූර් ලේඛන ක්‍රමයන්හි දැකිය හැකි “ස්වදේශිකත්ව” සංකල්පය රාජ්‍යත්වය හා නෛතික සීමාවන්ගෙන් බැහැරට නොයාම නිසා මූලාශ්‍ර පිළිබඳ කරුණු ද සීමාවකට ලක් වී ඇත. ■

